Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ
про результати відвідування Відділу поліції № 2 Хмельницького районного управління поліції Головного управління Національної поліції в Хмельницькій області

10.09.2026

м. Хмельницький, 2026

І. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19[1], 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 10.09.2026 групою національного превентивного механізму (далі – група НПМ) здійснено відвідування Відділу поліції № 2 Хмельницького районного управління поліції Головного управління Національної поліції в Хмельницькій області (далі – Відділ поліції, ВП).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Халікова Анастасія Ігіталіївна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ).

Осередчук Ольга Михайлівна, регіональний координатор взаємодії з громадськістю Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, представник громадської організації.

Загальна інформація.

Відділ поліції розташований за адресою: 31200, Хмельницька область, місто Волочиськ, вулиця Слави, 12.

Керівництво: Головатюк Віталій Анатолійович, начальник Відділу поліції № 2 Хмельницького районного управління поліції Головного управління Національної поліції в Хмельницькій області, полковник поліції.

Відвідування відбулося у присутності:

Бруско Вікторії Володимирівни, начальника сектору моніторингу Відділу поліції № 2 Хмельницького районного управління поліції Головного управління Національної поліції в Хмельницькій області.

Загальна чисельність працівників Відділу поліції становить 98 штатних одиниць, з яких 20, станом на момент відвідування, є вакантними.

Під час відвідування встановлено, що на вході до Відділу поліції розміщена інформація про найменування органу поліції (фото 1).

У ВП здійснюється відеоспостереження біля входу до будівлі, у вестибюлі, черговій частині, коридорах, кімнаті для проведення слідчих дій, кімнаті для конфіденційного побачення затриманого із захисником (адвокатом), а також у кімнатах для затриманих.

У вестибюлі, коридорах та інших відповідних місцях розміщено попереджувальні повідомлення про здійснення відеоспостереження. Відповідно до вимог Інструкції із застосування органами та підрозділами поліції технічних приладів і технічних засобів, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України від 18.12.2018 № 1026, передбачено можливість архівації відеоданих строком не менше 30 діб.

У приміщенні ВП розміщені інформаційні стенди для відвідувачів, зокрема з інформацією про дні та години прийому громадян керівництвом ВП, а також

відомостями щодо способів звернення до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (фото 2). У вільному доступі для відвідувачів розміщена скринька для заяв, скарг та пропозицій (фото 3).

Під час відвідування встановлено, що у ВП впроваджено та функціонує система «Custody Records» – інформаційно-комунікаційна система «Інформаційний портал Національної поліції України». Облаштовано кімнати для прийому громадян, проведення слідчих дій, конфіденційного побачення затриманого із захисником (адвокатом), а також робоче місце інспектора з дотримання прав людини (фото 3, 4, 5). При цьому камера відеоспостереження у кімнаті для конфіденційного побачення не фіксує звук та не дозволяє ідентифікувати зміст документів, якими користуються затриманий і його захисник (адвокат).

Відповідно до вимог підпункту 1 пункту 1 розділу VII Інструкції з організації діяльності чергової служби органів (підрозділів) Національної поліції України, затвердженої наказом МВС України від 23.05.2017 № 440 (далі – Інструкція), у ВП обладнано кімнату для затриманих (фото 5, 6).

У ВП проводяться щотижневі комісійні обстеження службових приміщень з метою виявлення заборонених предметів, які можуть бути використані як засоби катування або неналежного поводження.

У посадових інструкціях працівників ВП містяться положення щодо заборони катувань відповідно до вимог статті 10 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання.

У ВП ведуться журнали: інформування центрів з надання безоплатної правничої допомоги; реєстрації надання медичної допомоги особам, які перебувають в органі (підрозділі) поліції; обліку доставлених осіб, відвідувачів та запрошених; обліку осіб, поміщених до кімнати для затриманих Відділу поліції № 2 Хмельницького районного управління поліції Головного управління Національної поліції в Хмельницькій області.

У день відвідування у ВП затримані чи доставлені особи були відсутні.

Водночас упродовж 2026 року службовими особами ВП здійснено 12 затримань, з яких: 7 – у порядку статті 208 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України); 3 – за вчинення адміністративних правопорушень; 2 – на підставі ухвал суду.

За результатами вивчення журналу обліку осіб, поміщених до кімнати для затриманих, встановлено, що протягом 2026 року було поміщено 12 осіб.

Аналіз журналу інформування центрів з надання безоплатної правничої допомоги свідчить, що у 2026 році відповідні центри було повідомлено про затримання 12 осіб.

Під час опрацювання журналу реєстрації надання медичної допомоги особам, які перебувають в органі (підрозділі) поліції, встановлено, що упродовж поточного року таких випадків не зафіксовано.

У залі оперативного управління чергової частини зберігаються універсальні аптечки, укомплектовані медичними препаратами з актуальними термінами придатності та необхідним медичним обладнанням (фото 7).

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування Відділу поліції здійснювалося 13.05.2024, за результати якого були надані наступні рекомендації.

1. Головному управлінню Національної поліції в Хмельницькій області:

1.1. Вжити заходів щодо забезпечення контролю за усуненням недоліків та порушень, виявлених під час відвідування відділу поліції № 2 (м. Волочиськ) Хмельницького РУП ГУНП в Хмельницькій області.

1.2. Забезпечити контроль за виконанням вимог ст. 212 КПК України, щодо належного виконання обов'язків особою, відповідальною за перебування та забезпечення дотримання прав затриманих в відділі поліції №2 Хмельницького РУП ГУНП в Хмельницькій області.

1.3. Розглянути можливість облаштування укриття у відділі поліції.

2. Відділу поліції № 2 (м. Волочиськ) Хмельницького районного управління поліції ГУНП в Хмельницькій області:

2.1. Забезпечити відповідне навчання з надання домедичної допомоги для всього особового складу відділу поліції.

2.2. Забезпечити належне ведення службової документації, внесення до неї достовірної та повної інформації.

2.3. Вжити вичерпних заходів для усунення всіх недоліків і порушень, виявлених за результатами відвідування відділу поліції.

За результатами повторного відвідування встановлено, що надані рекомендації не виконані, виявлені недоліки та порушення не усунуті,

Водночас виконано єдину рекомендацію щодо проведення навчання особового складу з надання домедичної допомоги.

ІІ. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на захист від катування або нелюдського чи такого, що принижує гідність, поводження або покарання (стаття 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, частина 1 статті 28 Конституції України).

1. У порушення підпункту 5 пункту 1 розділу VII Інструкції та вимог Додатку «Г» ГБН В.2.2-00032684-001:2023 «Об'єкти для утримання (розміщення, поміщення) осіб», затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 29.12.2023 №1091, в кімнатах для затриманих вказаного ВП відсутнє необхідне побутове обладнання та меблі, а саме: стіл для приймання їжі, лава (табуретки) та полиці для розміщення особистих речей.

2. У порушення вимог пункту 18.2 (c) Європейських пенітенціарних правил, вказана кімната не обладнана кнопкою виклику персоналу ВП з метою негайного встановлення контакту з працівниками поліції. Європейський Комітет з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню у Дванадцятій Загальній доповіді [CPT/Inf(2002)15] зазначив, що через відсутність кнопок виклику працівників поліції зростає

небезпека несвоєчасного втручання в усілякі можливі інциденти (насильство серед утримуваних, спроби самогубства, пожежі, тощо).

3. У ході відвідування групою НПМ зафіксовано порушення вимог підпункту 5 пункту 1 розділу VII Інструкції та вимог правила 19.3 Європейських пенітенціарних правил (Рекомендація № R (2006)2 Комітету Міністрів держав-учасниць). Зокрема, у кімнаті для затриманих, розміщеній у будівлі ВП, встановлено засіб відеонагляду, спрямований на санітарну зону, у зв'язку із чим відеонагляд здійснюється з порушенням права утримуваних осіб на приватність (фото 8).

Порушення права на життя та безпеку (стаття 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 27 Конституції України).

4. У порушення вимог статті 18^1 Кодексу цивільного захисту України у будівлі ВП відсутня захисна споруда цивільного захисту, яка забезпечує можливість захисту населення від впливу небезпечних факторів, що виникають внаслідок надзвичайних ситуацій, воєнних дій або терористичних актів.

Крім того, у відділенні поліції (у вестибюлі, в кімнаті прийому громадян) відсутні схеми евакуації під час повітряної тривоги до найближчого укриття, покажчики руху до нього, як це передбачено пунктом третім Розділу ІІ Вимог щодо утримання та експлуатації захисних споруд цивільного захисту, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України 09.07.2018 № 579.

5. У порушення Правил пожежної безпеки, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30.12.2014 № 1417, ВП не обладнано автоматичною пожежною сигналізацією.

6. У порушення вимог пункту 6 розділу ІІІ Правил експлуатації та типових норм належності вогнегасників, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 15.01.2018 № 25, вогнегасники на першому поверсі приміщення ВП розміщені на підлозі, а не навішені на вертикальні конструкції або не встановлені у спеціально передбачених для цього місцях.

Порушення права на охорону здоров'я (стаття 49 Конституції України, стаття 23 Закону України «Про Національну поліцію», Порядок підготовки та підвищення кваліфікації осіб, які зобов'язані надавати медичну допомогу, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 21.11.2012 № 1115).

7. Відповідно до розділу ІІІ Порядку взаємодії закладів охорони здоров'я, органів внутрішніх справ, слідчих ізоляторів і виправних центрів щодо забезпечення безперервності лікування препаратами замісної підтримувальної терапії, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України та Державної служби України з контролю за наркотиками від 22.10.2012 № 821/937/1549/5/156, органи внутрішніх справ сприяють організації надання замісної підтримувальної терапії або проведення детоксикації адмінзатриманим. Утім, під час спілкування з інспекторами чергової частини ВП, які чергували в день відвідування, було з'ясовано, що вони не обізнані з порядком дій, передбаченим у

разі затримання особи, яка потребує лікування препаратами замісної підтримувальної терапії.

8. Працівники поліції не ознайомлені із Порядком взаємодії закладів охорони здоров'я, територіальних органів внутрішніх справ, установ виконання покарань і слідчих ізоляторів у частині забезпечення наступності диспансерного спостереження за ВІЛ-позитивними особами, здійснення клініко-лабораторного моніторингу за перебігом хвороби та проведення антиретровірусної терапії, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України від 05.09.2012 № 692/775/1311/5, яким визначено алгоритм дій працівників поліції у разі затримання особи, яка потребує отримання препаратів антиретровірусної терапії.

Інші порушення.

9. Під час відвідування встановлено випадки неналежного ведення Журналу обліку доставлених, відвідувачів та запрошених (далі – Журнал). Зокрема, в журналі не заповнюються відмітки про «ужиті стосовно доставленої особи заходи (складено протокол, відібрано пояснення, тощо)».

10. Також під час відвідування виявлено факти неналежного ведення Журналу в частині невнесення відомостей про доставлених осіб. Зокрема, у графах 1–10 Журналу відсутні відомості про затриманого Н., який, відповідно до Журналу обліку осіб, поміщених до кімнати для затриманих, 15.01.2026 перебував у кімнаті для затриманих з 14:33 до 15:10.

У цьому контексті заслуговує на увагу позиція Європейського комітету, викладена у Другій Загальній доповіді [CPT/Inf (92) 3)], відповідно до якої, зазначено, що однією із додаткових гарантій запобіганню жорстокого поводження є повне досьє, фіксація всіх аспектів, що пов'язана із затриманими особами та відображення усіх заходів, яких було вжито по відношенню до затриманої особи.

11. Під час відвідування групою НПМ встановлено факти неналежного ведення Журналу інформування центрів з надання безоплатної правничої допомоги. Зокрема, всупереч пункту 20 розділу VI Інструкції, у Журналі відсутні записи про проведення конфіденційних побачень затриманих із захисниками із зазначенням часу їх початку та закінчення.

12. У порушення пункту 25 Інструкції, зафіксовані факти неналежного ведення Книги приймання-здавання чергування (далі – Книга) (додаток 11 до Інструкції). Зокрема, працівниками поліції не вносяться дані щодо затриманих осіб. Так, 19.01.2026, 11.03.2026, 08.04.2026, 08.05.2026, 28.06.2026, 15.08.2026 інформацію про затримання осіб не внесено.

13. У порушення пункту 4 розділу ІІІ Порядку розгляду звернень та організації проведення особистого прийому громадян в органах та підрозділах Національної поліції України, затвердженого наказом Міністерства внутрішніх справ України від 15.11.2017 № 930 (далі – Порядок), яким передбачено, що для прийому громадян в органах та підрозділах поліції облаштовуються приймальні громадян, доступ до яких не обмежується порядком внутрішньооб'єктового режиму, встановлено обмеження доступу громадян до кімнати прийому громадян.

Зокрема, вхід до кімнати прийому громадян та доступ до інформаційних стендів здійснюється виключно з дозволу працівника чергової частини після реєстрації особи у журналі обліку доставлених, відвідувачів і запрошених.

Таким чином, відвідувачі позбавлені можливості безперешкодно потрапляти до кімнати прийому громадян, оскільки доступ до неї поставлено в залежність від проходження встановленої процедури реєстрації та дозволу працівника чергової частини. Зазначене фактично обмежує вільний доступ громадян до приміщення, призначеного для їх прийому.

За інформацією працівників Відділу поліції, зазначені обмеження запроваджено як захід безпеки у зв'язку з дією правового режиму воєнного стану та спробами вчинення терористичних актів у приміщеннях підрозділів Національної поліції України.

14. Під час відвідування групою НПМ встановлено неналежну організацію виконання повноважень службової особи, відповідальної за перебування та забезпечення дотримання прав затриманих.

Відповідно до статті 212 КПК України в органі (підрозділі) поліції визначається службова особа, відповідальна за перебування та забезпечення прав затриманих. При цьому така службова особа не повинна входити до складу підрозділів органу досудового розслідування або оперативних підрозділів.

На виконання зазначених вимог МВС України наказом від 16.10.2024 № 699 затверджено Інструкцію з організації діяльності підрозділів дотримання прав людини Національної поліції, відповідно до якої особою, відповідальною за перебування та забезпечення дотримання прав затриманих, є працівник підрозділу ДПЛ або інспектор (старший інспектор) дотримання прав людини ІТТ/ТВП.

Водночас під час відвідування встановлено, що функції інспектора з дотримання прав людини у ВП покладено на інспекторів чергової частини сектору моніторингу. При цьому окрему службову особу, відповідальну за перебування та забезпечення дотримання прав затриманих, а також особу, яка виконує її обов'язки у разі тимчасової відсутності, належним чином не визначено.

Крім того, під час спілкування з працівником чергової частини, на якого фактично покладено відповідні обов'язки, встановлено його недостатню обізнаність із повноваженнями та завданнями, покладеними на службову особу, відповідальну за перебування та забезпечення дотримання прав затриманих, що свідчить про неналежну організацію виконання зазначених функцій.

ІІІ. РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Головному управлінню Національної поліції України у Хмельницькій області: забезпечити дієвий контроль за усуненням порушень і недоліків, виявлених в ході відвідування, а також причин і умов що їм сприяли.

2. Відділу поліції № 2 Хмельницького районного управління поліції Головного управління Національної поліції в Хмельницькій області:

2.1. забезпечити належні умови тримання громадян у кімнатах для затриманих відповідно до вимог національного та міжнародного законодавства;

2.2. забезпечити переналаштування або переміщення камери відеоспостереження таким чином, щоб виключити можливість візуального спостереження за особою під час користування санітарним вузлом, одночасно забезпечивши належний рівень безпеки та контролю за перебуванням затриманих;

2.3. вжити заходи щодо вивчення службовими особами Відділу поліції алгоритму дій у разі затримання особи, яка потребує отримання препаратів антиретровірусної терапії, або перебуває на замісній підтримувальній терапії;

2.4. забезпечити належне ведення Журналу обліку доставлених, відвідувачів та запрошених, Журналу інформування центрів з надання безоплатної правничої допомоги та Книги приймання-здавання чергування;

2.5. забезпечити безперешкодний доступ відвідувачів до кімнати для прийому громадян та інформаційних стендів з урахуванням наявності або відсутності відповідних відомчих-нормативних документів щодо запровадження певних заходів безпеки в умовах воєнного стану.

Додаток: фотоматеріали на 2 арк. в 1 прим.

Керівник групи НПМ,
головний спеціаліст Відділу сприяння
роботі регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого
Верховної Ради України з прав людини **Анастасія ХАЛІКОВА**

Фото до Звіту

Фото 1

Фото 2

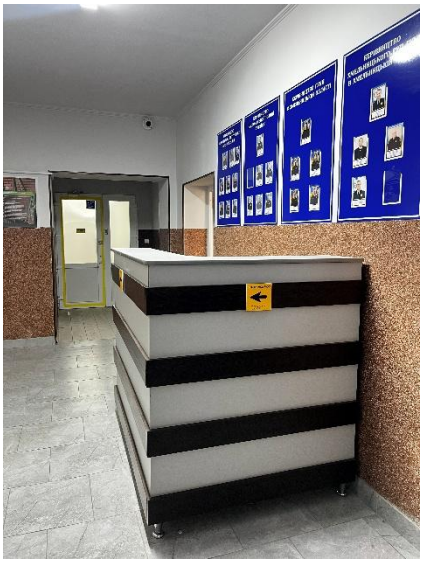

Фото 3

Фото 4

Фото 5

Фото 6

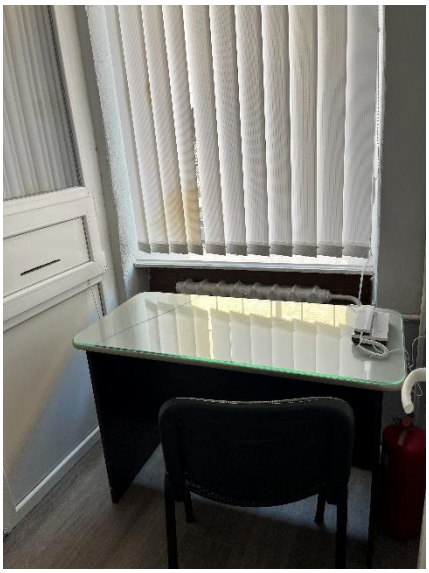

Фото 7

Фото 8

Фото 9

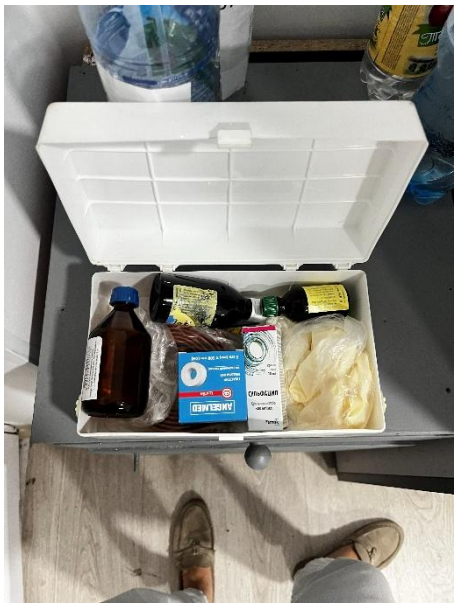

Фото 10

